آزمون درس فارسی ۳	اداره آموزش و پرورش شهرستان سراب	تاریخ امتحان: ۰۸ / ۱۰ / ۱۴۰۴
نیمسال اول	پایه : دوازدهم	دبیرستان نمونه دولتی آیت ا... ملکوتی	تعداد صفحه: ۳
رشته : تمامی رشته ها	ساعت شروع : ۹ صبح	امتحانات پایانی نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	لطفا جواب سوالات را با خط خوانا و خودکار آبی بنویسید	دبیر : مهدی صدائی

	سؤالات	نمره
۱	**الف: قلمرو زبانی (۷ نمره)** برای واژهٔ «حریف» در بیت «نی حریف هر که از یاری بُرید/ پرده‌هایش پرده‌های ما درید» یک معادل معنایی از بیت زیر بیابید. دلی دارم که خوی عشق دارد/ که جز با عاشقان همدم نگردد	۰/۲۵
۲	معنی واژهٔ مشخص‌شده را بنویسید. چون ابروی مشتاقان با طاق و رواق است/ چون روی پری‌رویان با رنگ و نگار است	۰/۲۵
۳	جملهٔ زیر در توضیح کدام نام پروردگار است؟ «همهٔ کارهای خداوند از روی دلیل و برهان است و کار بیهوده انجام نمی‌دهد» (حکیم/ کریم)	۰/۲۵
۴	کدام واژه جزء معانی کلمهٔ مشخص‌شده نیست؟ عاشق بادا که عشق خوش سودایی است «خیال- دیوانگی- دمساز- داد و ستد»	۰/۲۵
۵	از میان گروه‌های زیر، املای سه واژه درست نیست؛ شکل درست آنها را بنویسید. «ثنا و روشنی/ مأوا و پناهگاه/ عار و ننگ/ شیر ارغند/ کازیه و کاغذ/ ثواب و مصلحت/ طریق انبساط/ غایت و نهایت/ قاش زین/ اثاث و بنیان».	۰/۷۵
۶	در کدام یک از گزینه‌های زیر غلط املایی وجود دارد؟ درست آن را بنویسید. الف) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته. ب) همه به هم زل زدیم و در میان بحت و حیرت اسیر دشمن، همراه با حاجی با صدای بلند از ته دل خندیدیم. ج) دلم گرفت و از ترقی عدلیّه چشم پوشیدم. شاهین تیزبال افق‌ها بودم. زنبور طُفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.	۰/۵
۷	املای درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) صبح هنگام (چریغ/ چریق) آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم. ب) پس از او عموی بزرگم که برجسته‌ترین شاگرد (حوزهٔ/ حوضهٔ) ادیب بزرگ بود، راه اجداد خویش را به سوی کویر پیش گرفت. ج) عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از (بحر/ بهر) این معنی، فرض راه آمد.	۰/۷۵
۸	با توجه به بیت «تن ز جان و جان ز تن مستور نیست/ لیک کس را دید جان دستور نیست» کدام واژهٔ مصرع زیر، نقش دستوری یکسانی با واژهٔ مشخص‌شده دارد؟ «آتش است این بانگ نای و نیست باد»	/۲۵
۹	ساختار کدام عبارت، طبق الگوی «نهاد+ مفعول+ مسند+ فعل است؟ (مسند و مفعول را در جملهٔ مورد نظر مشخص کنید). الف) کان سوخته را جان شد و آواز نیامد. ب) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود. ج) ای عزیز! پروانه در آتش وجود ندارد تا آنگاه که آتش عشق او را چنان گرداند...	۰/۷۵
۱۰	فعل‌های مشخص‌شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. «زاهد زاهدپرست از حال ما آگاه نیست/ در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست»	۰/۵
۱۱	نوع حذف را در بیت زیر مشخص نمایید. فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش/ بنمایید که هر کس نکند مثل من است	۰/۲۵
۱۲	نقش ضمیر پیوسته در کدام گزینه متفاوت است؟ الف) بوی گلم چنان مست کرد ب) گفت از بهر غرامت جامه‌ات بیرون کنم ج) تا چشم بشر نبیندت روی د) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم	۰/۲۵
۱۳	نوع وابستهٔ وابسته را در بیت مقابل بنویسید. «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست»	۰/۲۵
۱۴	مضاف‌الیه مضاف‌الیه را در متن زیر بیابید و نمودار پیکانی آن گروه اسمی را رسم کنید. عبور هواپیما همیشه آدمی را غرق دریای تصورات تاریخی می‌کند.....جزیره‌های کوچک و بزرگ، مثل وصله‌های رنگارنگ بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است.	۰/۵

www.kanoon.ir

Scanned with CamScanner

۱۵	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «کز نیستان تا مرا ببریده‌اند/ در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند» الف) جملهٔ وابسته (پیرو) را مشخص کنید. ب) زمان فعل مشخص‌شده را بنویسید. ج) نقش دستوری واژهٔ مشخص‌شده چیست؟	۰/۷۵
۱۶	با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید. «تا وارهی از دم ستوران/ وین مردم نحس دیومانند با شیر سپهر بسته پیمان/ با اختر سعد کرده پیوند» الف) در مصرع دوم بیت اول تنها «دو ترکیب وصفی» وجود دارد. درست نادرست ب) بیت دوم، جملهٔ هسته (پایه) است. درست نادرست	۰/۵
۱۷	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) مفهوم هریک از کنایه‌های مشخص‌شده را بنویسید. الف) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملتی که مردم صاحب سخن نداشت. ب) در این دو شهر تنها یک سرپری زدیم.	۰/۵
۱۸	بارزترین آرایهٔ ادبی ابیات زیر را بنویسید. عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را/ سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را ریشهٔ نخل کهنسال از جوان افزون‌تر است/ بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را	۰/۲۵
۱۹	آرایهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) ببین آخر که آن پروانهٔ خوش/ چگونه می‌زند خود را بر آتش (نماد/ جناس). ب) همچو نی زهری و تریاقی که دید/ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید (تضاد/ ایهام).	./۵
۲۰	واژه‌های مشخص‌شده در دو جملهٔ زیر خلق‌کنندهٔ کدام آرایهٔ ادبی مشترک است؟ الف) بدان که از جمله نام‌های حُسن یکی جمال است و یکی کمال. ب) بی‌آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد.	۰/۲۵
۲۱	جای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) در جملهٔ «با راه آهن به بروکسل، پایتخت بلژیک می‌رفتیم» واژهٔ مشخص‌شده آرایهٔ.....دارد. ب) در عبارت «در آن هنگام که بهار حیات علمی و اجتماعی‌اش فرا رسیده بود، ناگهان منقلب شد، واژهٔ.....مشبه‌به است.	۰/۵
۲۲	آرایهٔ مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. یک آرایهٔ ادبی اضافی است. الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی/ مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند — ایهام ب) نی حریف هر که از یاری بُرید/ پرده‌هایش پرده‌های ما درید — تشبیه ج) از سیم به سر یکی کله‌خود/ ز آهن به میان یکی کمربند — جناس د) گفت می‌باید تو را تا خانهٔ قاضی برم/ گفت: رو صبح آی، قاضی نیمه‌شب بیدار نیست — حسن تعلیل استعاره	۱
۲۳	در میان آثار زیر، نام پدیدآورندگان دو اثر، نادرست نوشته شده است، آن دو را مشخص کنید. (کلیه و دمنه: ترجمهٔ نصرالله منشی)/ (قصهٔ شیرین فرهاد: وحشی بافقی)/ (فیه ما فیه: مولوی)/ (روایت سنگرسازان ۲: عیسی سلمانی)/ (تمهیدات: عین‌القضات همدانی)/ (دفتر زمانه: عارف قزوینی)/ (از پاریز تا پاریس: محمد ابراهیم پاریزی)	۰/۵
۲۴	با توجه به بیت: «ای مادر سرسپید بشنو/ این پند سیاه‌بخت فرزند» منظور از «فرزند سیاه‌بخت» کدام شاعر دورهٔ مشروطه است؟	۰/۲۵
۲۵	کتاب «مثل درخت در شب باران» اثر.....است.	۰/۲۵
۲۶	مصراع اول بیت زیر را بنویسید. ..... تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی	۰/۵
۲۷	کلمات در هم ریختهٔ مصراع زیر را مرتب کنید. «خاموشی/ در/ باز/ جنونم/ آ/ هوایت/ که»	۰/۲۵

www.KanoonIr

Scanned with CamScanner

۲۸	کدام گزینه کامل‌کنندهٔ مصراع زیر است؟ وجه خدا اگر شودت منظر نظر ..... الف) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی ب) زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی	۰/۲۵
۲۹	ج) قلمرو فکری (۸ نمره) با توجه به متن زیر منظور از عبارت مشخص‌شده چیست؟ چنین بود که هر سال که یک کلاس بالاتر می‌رفتم و به کویر برمی‌گشتم، از آن همه زیبایی‌ها و لذت‌ها از شعر و خیال و عظمت و شکوه و ابدیت و پر از قدس و چهره‌های پر از «ماورا» محروم‌تر می‌شدم تا امسال که رفتم، دیگر سر به آسمان بر نکردم و همه چشم در زمین که اینجا .....می‌توان چند حلقه چاه زد و...	۰/۵
۳۰	مفهوم مناسب هر گزینه را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد اضافه است) الف) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب/ تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند ب) من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم/ حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو ج) نی حدیث راه پرخون می‌کند/ قصه‌های عشق مجنون می‌کند د) گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد/ بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی ۱. ترک تعلقات مادی برای کسب وصال ۲. کمال یافتن از عشق الهی ۳. لزوم وفاداری عاشق و معشوق ۴. تحمل سختی برای رسیدن به کمال ۵.دشوار و پرخطر بودن راه عشق	۱
۳۱	مفهوم بیت زیر از کدام گزینه دریافت می‌شود؟ زمانه گر بزندآتشم به خرمن عمر/ بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست الف) در غم ما روزها بی‌گاه شد/ روزها با سوزها همراه شد ب) روزها گر رفت، گو رو باک نیست/ تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست	۰/۲۵
۳۲	شاعر در بیت زیر، شنونده را برای بهره بردن از سخنان گوینده، به چه چیزی فراخوانده است؟ مستمع صاحب‌سخن را بر سر کار آوَرَد/ غنچهٔ خاموش بلبل را به گفتار آوَرَد	۰/۲۵
۳۳	مقصود نویسنده از عبارت زیر چیست؟«چه خوش گفته‌اند که امپراتوری‌های بزرگ هم‌مانند آدم‌های ثروتمند معمولا از سوءهاضمه می‌میرند».	۰/۵
۳۴	با توجه به عبارت «باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده. پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبرد» به پرسش‌ها پاسخ دهید: الف) با توجه به عبارت مشخص‌شده، سعدی بر کدام صفت خداوند تأکید دارد؟ ب) وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبُرد یعنی:	۰/۵
۳۵	مفهوم بیت «دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگو/ من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم» در کدام گزینه آمده است؟ الف: پرهیز از ریاکاری و دورویی ب: نصیحت‌ناپذیری حاکمان نالایق	۰/۵
۳۶	این بیت بر چه موضوعی تأکید دارد؟ «گفت: مِی بسیار خوردی، زان چنین بی‌خود شدی/ گفت: ای بیهوده‌گو حرف کم و بسیار نیست»	۰/۵
۳۷	معنی ابیات و عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید. الف) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته (۰/۵) ب) گفت «دیناری بده پنهان و خود را وارهان» (۰/۵) پ) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت (۰/۵) ت) برکش ز سر این سپید معجر (۰/۵) ث) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد (۰/۵) ج) حیات از عشق می‌شناس و مَمات بی‌عشق می‌یاب (۰/۵) چ) یک روز دنیایی به روم چشم داشت (۰/۵) ح) گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلّقی که بر آن مرغان الماس پر، قرار گرفته بودند (۰/۵)	۴
جمع	مانا باشید	۲۰

www-kanoon-ir

Scanned with CamScanner

علیرضا محمدی - رتبه ۱ منطقه ۱
حقوق دانشگاه تهران

«به نام خدا»

(۱) همدم (۲) ایوان

(۳) حکیم (۴) دمساز

(۵) ثواب ← صواب / ثنا ← سنا / اثاث ← اساس

(۶) ب) بیت ← بهت

(۷) الف) دریغ ← حوزه ج) ابهر

(۸) این باتک نای (۹) ج) مسند: چنان مفعول: او

(۱۰) نیست در مصراع اول اسنادی است ولی در مصراع دوم غیر اسنادی و به معنای وجود ندارد.

(۱۱) ای هموطنان ← حذف به قرینهٔ معنایی

(۱۲) الف) مفعول و بقیه م.ا (۱۳) م.ا این هویت: هویت: صفت م.ا

(۱۴) غرق دریای تصورات تاریخی ← تصورات: م. الیه م. الیه

(۱۵) الف) از نیستان مرا ببریده اند ← ماضی نقلی ج) معطوف (به نهاد)

(۱۶) الف) نادرست ب) درست

Scanned with CamScanner

۱۷) الف) در طول تاریخ فراموش می‌شود ب) توقف کوتاهی کردیم

۱۸) اسلوب معادله ۱۹) الف) نقاد ج) تضاد

۲۰) سجع ۲۱) مجاز الف و ب) بهار

۲۲) الف) حسن تعلیل ب) جناس ج) استعاره د) ایهام

۲۳) قصهٔ شیرین فرهاد: احمد عربلو / دختر زمانه: فرخی یزدی

۲۴) محمدتقی بهار ۲۵) محمدرضا شفیعی کدکنی (م. سرشک)

۲۶) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی

۲۷) باز آ که در هوایت، خاموشی جنونم. ۲۸)

۲۹) توجه بر امور مادی بود نه امور معنوی

۳۰) الف) ۴ ب) ۱ ج) ۵° د) ۲

۳۱) ب ۳۲) توجه کامل به صحبت های گوینده

۳۳) افراط در پرداختن به امور مادی، باعث غفلت از خود و نابودی می‌شود.

۳۴) ستار العیوب: عیب پوش ۱) الف

۲) وزی عقرب را به دلیل گناه و خطا قطع نفی کند ۲) ب

www.kanoon.ir

Scanned with CamScanner

۵) الف) ۲۰ گناه، گناه است و ربطی به کم و زیاد آن ندارد، در هر صورت بداست و خطا.

۶) الف) برگ های سبز مانند لباسی به عنوان هدیه نوروزی، درختان را در برگرفته است.

ب) کفت: عقداری پول به عنوان رشوه بده و خودت را خلاص کن.

ج) لیم وقت نصه کم و زیاد امور مادی را نمی خوردم.

ت) این رویی سفید (برف) را از روی سرت بردار.

ث) فقط ماهی است که از غوطه خوردن در آب سیر نمی شود.
(فقط عاشق واقعیت که از دریای عشق الهی سیر نمی شود)

ج) آدمی با عشق زنده است و بدون عشق مرده محسوب می شود.

چ) زمانی همه دنیا از رژیم انتظار داشتند.

ح) مشغول تماشای سیر در آسمان که مانند دریایی ست و ستارگان که مانند پرندگان الماس رنگ است، بودم.